

VLADA RS JE NA 54. REDNI SEJI, DNE 13. 3. 2013 SPREJELA PROGRAM UKREPOV ZA IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI OKOLJA V ZGORNJI MEŽIŠKI DOLINI ZA LETI 2013 IN 2014 IN SE SEZNANILA S POROČILOM O IZVAJANJU PROGRAMA UKREPOV ZA IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI OKOLJA V ZGORNJI MEŽIŠKI DOLINI V LETU 2012

Za izvajanje ukrepov programa ukrepov za leto 2013 in 2014 je predvidenih 2 mio EUR. Večina sredstev je nagnjenih preplastitvi javnih površin, po katerih se gibljejo in zadržujejo otroci, čiščenju fasad, mokremu čiščenju javnih površin, ureditvi golih javnih površin z rastlinskimi prevlekami.

Poleg tega pa bodo v okviru programa dodeljene subvencije za zagotovitev varovalne prehrane v vrtcih v Mežici, Žerjavu in Črni na Koroškem, vzpostavitev in izvajanje obveščanja in ozaveščanja prebivalcev o možnih virih strupenih kovin in načinih zmanjšanja njihovega vnosa v telo ter o varni in varovalni prehrani.

AKTIVNOSTI ZZV RAVNE BODO TUDI V LETIH 2013 IN 2014 TEKLE PO ZASTAVLJENEM PROGRAMU, TAKO NA OKOLJSKEM KOT ZDRAVSTVENEM PODROČJU.

Izvajali bomo redne aktivnosti v sklopu **naloge obveščanja in ozaveščanja prebivalstva**:

- Izvedene bodo delavnice za občane (splošna javnost) Črne in Mežice o potrebnih varovalnih ukrepih v bivalnem okolju.
- Sodelovanje pri izboru živil, dobaviteljev in oblikovanju celotnega programa dopolnilne varovalne prehrane, ki ga po programu v vrtcih izvajata obe občini. V okviru te naloge bo izvedeno tudi izobraževanje tehničnega osebja zaposlenega v vrtcih in šolah ZMD.
- Izvedene bodo učne ure za otroke v vrtcih ZMD.
- Sodelovanje s podjetji, ki se ukvarjajo s predelavo svinca.
- Objavljanje prispevkov v lokalnih glasilih, na spletni strani in drugih glasilih ter seveda svetovanje interesentom po pošti, telefonu in neposredno na terenu.

Pri **nalogi koordinacije programa in priprave poročil o poteku programa** so predvidene naslednje naloge:

- Usklajevanje predlogov ukrepov, ki sta jih podali obe občini in nato oblikovanje programa ukrepov iz predlogov.
- Skupaj z ARSO pripravljamo program monitoringa okolja (zrak, tla).
- Priprava plana informacijsko – motivacijskih aktivnosti. Koordinacija priprave predlogov za letni plan ukrepov.

- Usklajujemo delovanje partnerjev, ki sodelujejo pri posameznih nalogah (občine, ARSO, vrtci, šole, drugi izvajalci...).
- Redno spremljamo izvedbo nalog iz programa na terenu, ocenjujemo napredek.
- Izvajali bomo tudi preglede stanja na terenu in predlagali sanacijske ukrepe. Pregledali bomo tudi vsa območja, na katerih so se v preteklosti pogosteje pojavljali otroci z višjimi vsebnostmi svınca v krvi.

Na **zdravstvenem delu** pa bo v letu 2013 nedvomno največji zalogaj ponovitev prevalenčne študije iz leta 2008.

IZVEDBA PREVALENČNE ŠTUDIJE V LETU 2013

Vsebnost svınca v krvi otrok je dober kazalec skupne izpostavljenosti otrok svincu iz okolja v katerem živijo, pri posameznem otroku pa kaže tudi dovzetnost otroka za vnos in vezavo svınca v telesu.

Vsak posamezen otrok je specifičen glede načina bivanja v okolju, vnosu različnih snovi iz tega okolja v telo ter tudi fiziološkega odziva na vnesene snovi. Na nivoju populacije otrok se ta specifičnost precej izravna in povprečna vrednost svınca v krvi daje predvsem informacijo o izpostavljenosti svincu v okolju.

Iz obeh razlogov se izvaja redno spremljanje vsebnosti svınca v krvi otrok v okviru programa ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini. Ta vsebnost je tudi merilo za oceno napredka programa, cilj programa pa je, da pri otrocih iz Zgornje Mežiške doline vsebnost svınca v krvi ne bi več presežala 100 µg/l.

Vsako leto v spremljanje zajamemo populacijo tri leta starih otrok iz Zgornje Mežiške doline in rezultati kažejo na padanje vsebnosti svınca v krvi otrok.

Da pa bi dobili bolj kakovostno sliko o obremenjenosti otrok s svincem je potrebno v preiskave zaključiti širšo populacijo otrok. V letu 2008 je bila zato opravljena prevalečna študija, pri otrocih iz Mežiške doline. Vključevala je otroke od 1 do 6 let starosti (12 do 72 mesecev) in 9 let stare otroke iz Zgornje Mežiške doline, kot primerjalna skupina so bili vključeni še triletniki iz Spodnje Mežiške doline (Prevalje, Ravne na Koroškem). Študija je pokazala, da so otroci iz Zgornje Mežiške doline s svincem bolj obremenjeni, kot njihovi vrstniki iz Spodnje Mežiške doline, ter da so najbolj obremenjena skupina otrok triletniki, ki so tudi zaradi tega vključeni v vsakoletni monitoring krvi.

V letu 2013 želi Zavod za zdravstveno varstvo Ravne izvesti prevalenčno študijo po enaki metodologiji kot leta 2008. Študija je potrebna za kakovostnejšo primerjavo stanja in oceno rezultatov.

Cilji raziskave so:

- Ugotoviti, kakšna je vsebnost svınca v krvi otrok starih od enega do šestih let, ki živijo v Zgornji Mežiški dolini.
- Primerjati stanje obremenjenosti otrok s svincem v petletnem obdobju.
- Oceniti relativno tveganje za povečano vsebnost svınca v krvi pri tri leta starih otrocih, ki živijo v Zgornji Mežiški dolini v primerjavi z otroki iz Spodnje Mežiške doline.
- Odkriti posameznike pri katerih je vsebnost svınca v krvi večja od 100 µg/l krvi in sta zaradi tega njihov razvoj in zdravje bolj ogrožena.
- Individualna ocena tveganja in svetovanje pri otrocih, ki imajo vsebnost svınca v krvi večjo od 100 µg/l krvi.
- Opredelitev dejavnikov, ki vplivajo na povečan vnos svınca v telo pri otrocih.
- Dopolniti program aktivnosti za zmanjšanje vnosa svınca v telo ter na ta način preprečiti oziroma zmanjšati škodljive vplive okolja na zdravje.

Pri izvedbi študije upamo na čim boljši odziv krajanov, saj le tako lahko dobimo kakovostne rezultate na podlagi katerih je možno vrednotiti in izboljševati zastavljene aktivnosti za izboljšanje kakovosti okolja.